

Uitgangspuntennotitie Accommodatieplan Sport 2020-2030

Auteur: Martijn de Koning & Dewi Klijnsmit

Team: Maatschappelijke Opgaven

Versienummer: 1.0

Datum: 22 oktober 2019

Corsanummer: T19.15532

Inhoud

1	Kader en doelstellingen	3
1.1	Doelstelling	3
2	Juridisch kader	4
3	Beleidskader	4
4	Uitgangspunten	4
4.1	Wij zorgen voor voldoende sportcapaciteit voor het bewegingsonderwijs	5
4.2	Wij spelen in op de groei van onze bevolking	5
4.3	Het accommodatieplan maakt onze sportieve ambities mogelijk	6
4.4	Wij realiseren een gedifferentieerd aanbod en houden rekening met trends en ontwikkelingen	7
4.5	Wij nemen onze verantwoordelijkheid bij het eigendom, exploitatie en beheer	8
4.6	We spelen zoveel mogelijk in op de wensen van onze sportverenigingen en scholen	8
4.7	Wij verduurzamen onze sportaccommodaties	9
4.8	Onze accommodaties voldoen aan alle relevante kwaliteitseisen	9
5	Besluitvorming	10

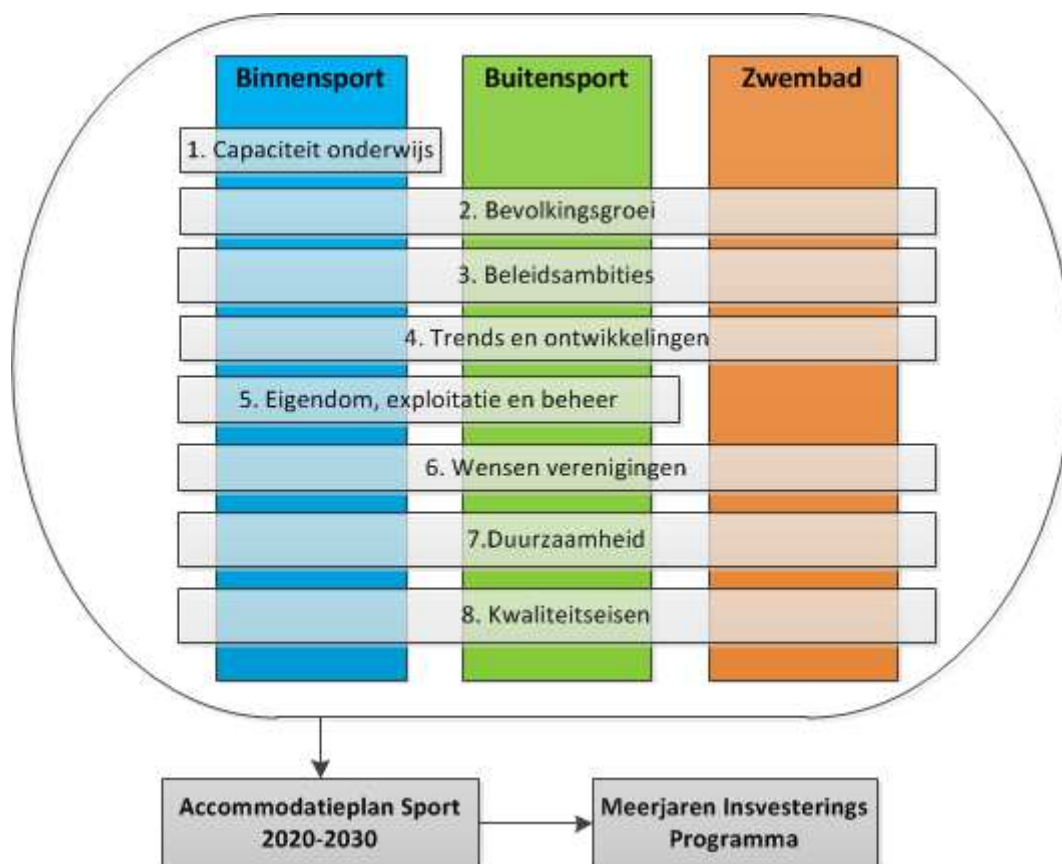
1 Kader en doelstellingen

In het eerste kwartaal van 2020 stellen wij het Accommodatieplan Sport 2020-2030 (hierna: het accommodatieplan vast. Vooruitlopend hierop leggen wij in deze notitie de uitgangspunten vast die wij bij het opstellen hanteren. Hiermee doen wij richtinggevende uitspraken over de opzet, afbakening en inhoud van dit plan. In deze notitie gaan wij achtereenvolgens in op de doelstellingen van het accommodatieplan (paragraaf 1), het juridische kader (paragraaf 2) en de geformuleerde beleidsambities (paragraaf 3). Op basis hiervan formuleren wij in paragraaf 4 een aantal concrete inhoudelijke uitgangspunten voor de inhoud van het accommodatieplan.

1.1 Doelstelling

In het accommodatieplan leggen wij een visie vast op de fysieke voorzieningen voor sportbeoefening in onze gemeente voor de middellange termijn. Het gaat hierbij om de binnensport, buitensport en het zwembad. Deze visie heeft draagvlak onder sporters en sportverenigingen in onze gemeente en speelt in op trends en ontwikkelingen in sportbeoefening en bevolkingsontwikkeling. Het kader geeft duidelijkheid over de fysieke ingrepen voor gemeente en sportverenigingen: wij regelen hierdoor meer vooraf en minder ad-hoc. Deze ontwikkelingen vertalen we naar een concreet uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. Op basis hiervan leggen we de gemeenteraad een integrale keuze voor ten aanzien van de investeringen in sportaccommodaties voor de komende 10 jaar.

In de onderstaande figuur geven wij de opzet en de inhoud van het accommodatieplan schematisch weer. In paragraaf 4 werken wij de genummerde thema's uit.

2 Juridisch kader

De wettelijke verplichtingen van de gemeente op het gebied van bewegen en sporten zijn beperkt. Wij hebben alleen een wettelijke taak op het gebied van bewegingsonderwijs zoals vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs en de Wet op het Voortgezet Onderwijs. Deze kaders lichten wij verder toe onder 4.1.

3 Beleidskader

Bewegen en sporten is essentieel voor een fysiek en sociaal gezonde samenleving. Een goed sportbeleid heeft betekenis en toegevoegde waarde voor het onderwijs, de gezondheid van onze inwoners, onze fysieke omgeving en de lokale economie. Sport levert een grote bijdrage aan de (volks)gezondheid, zowel preventief als genezend. Het brede sportaanbod en de betrokkenheid van leden, vrijwilligers en toeschouwers vormen een belangrijk onderdeel van de kracht van Lansingerland. Zij laten de verbondenheid zien van een kleine gemeenschap als onderdeel van een sportief Lansingerland.

De uitgangspunten in deze notitie sluiten voor een belangrijk deel aan of geven nadere invulling aan eerder vastgestelde beleidsvisies, waaronder in het bijzonder:

- *Sportvisie 'Scoren met sport' (T18.07433);*
- *Visienota Onderwijs 2017-2025 (T17.01857);*
- *Lansingerland Duurzaam (T18.08535);*
- *Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 (T16.13619)*

4 Uitgangspunten

Bij het opstellen van het accommodatieplan hanteren wij de volgende procesmatige uitgangspunten:

- Het accommodatieplan geeft inzicht in het fysieke sportlandschap van de komende 10 jaar.
- Het accommodatieplan betreft de sportvelden, het zwembad en de sporthallen, -zalen en gymzalen in onze gemeente.
- Wij evalueren het accommodatieplan door middel van een '*midterm review*' op de helft van zijn looptijd, dus na 5 jaar.
- Wij vertalen het accommodatieplan in een Meerjaren InvesteringsProgramma (MIP) en hiermee de begrotingscyclus.
- Bij de uitvoering kunnen wij gemotiveerd en in samenspraak met de betrokken partijen afwijken van de kaders zoals wij die vastleggen in het accommodatieplan. Enige flexibiliteit blijft dus mogelijk.
- Het accommodatieplan gaat over gemeentelijke sportaccommodaties. Sportscholen en andere commerciële accommodaties blijven buiten beschouwing. Dit geldt ook voor denksporten: hiervoor is immers geen specifieke sport/beweegruimte nodig.
- Het accommodatieplan gaat over breedtesport. Voor topsport bieden de omliggende gemeenten voldoende mogelijkheden.
- N.B.: onze ambities ten aanzien van sporten en bewegen in de openbare ruimte en speelvoorzieningen werken wij separaat uit in respectievelijk 2021 en 2020.

In de sub-paragrafen 4.1 tot en met 4.8 leggen wij inhoudelijke uitgangspunten vast. Hierbij hanteren we de indeling in thema's zoals weergegeven in het schema op pagina 3 van deze notitie.

4.1 Wij zorgen voor voldoende sportcapaciteit voor het bewegingsonderwijs

Zoals wij in paragraaf 2 aangaven is het onze wettelijke taak¹ om ervoor zorg te dragen dat er voldoende capaciteit beschikbaar is in sporthallen, -zalen en gymzalen van bewegingsonderwijs voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs. De hiervoor benodigde capaciteit is in landelijke wetgeving vastgelegd en wordt bepaald op basis van zogenaamde klokuren. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- In het primair onderwijs dient voor ieder kind van 6 jaar en ouder minimaal 1,5 uur bewegingsonderwijs per week aangeboden te kunnen worden. In onze beleidsregels² hebben wij hiernaast vastgelegd dat dit verhoogd kan worden tot maximaal 2,25 klokuur per week, op voorwaarde dat hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is binnen de huidige sport-accommodaties.
- Voor het voortgezet onderwijs is de norm dat elke leerling twee uur per week gymles krijgt van een professionele docent.

Naast een wettelijke taak is gymles hét middel om kinderen in beweging te krijgen en te houden. Het blijven bieden van binnensportaccommodaties met voldoende capaciteit en kwaliteit vormt daardoor de ondergrens van onze capaciteitsbepalingen voor de binnensport.

- Wij stemmen de capaciteit van de binnensport af op de ontwikkelingen in het onderwijs, in het bijzonder de toekomstige toe- en afname van het aantal leerlingen. Wij bepalen deze op basis van de leerlingenprognoses.
- Bij de inroostering en eventuele aanpassingen in de voorraad binnensportaccommodaties houden wij naast de in de beleidsregels vastgestelde maximumafstand van de school tot aan een sportaccommodatie rekening met de bereikbaarheid en verkeersveiligheid en reistijd.
- Het onderwijs heeft, net als nu, voorrang bij de indeling en het gebruik van binnen-sportaccommodaties ten opzichte van andere gebruikers (zie 4.6).

4.2 Wij spelen in op de groei van onze bevolking

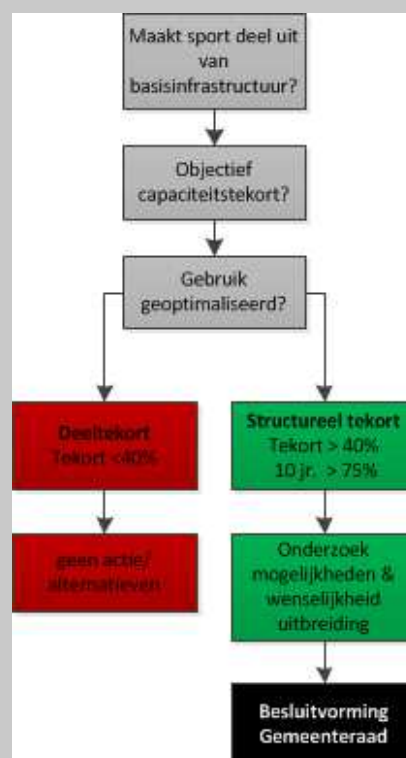
Lansingerland is een groeigemeente. Meer inwoners betekent ook meer (potentiele) sporters. Nog los van onze ambities op het gebied van sport (zie 4.3) leidt dit tot een grotere druk op onze sportaccommodaties. Om te zorgen dat er ook in 2030 voldoende capaciteit beschikbaar is voor al onze inwoners die willen sporten, stemmen we onze capaciteit af op de groei van ons aantal inwoners.

- Wij beschouwen de benodigde capaciteit per sport over de hele gemeente. Als er in een kern/vereniging een tekort aan capaciteit is en in de andere kern een overschot compenseren deze elkaar.
- Wij maken een onderscheid op bovenstaand uitgangspunt voor jeugdigen (<18 jaar). Hierbij onderscheiden wij de gebieden Berkel en Rodenrijs/ Bergschenhoek en Bleiswijk afzonderlijk. Voor jongeren vinden wij de afstand tussen deze twee gebieden in de meeste gevallen te groot om als alternatief te beschouwen. Bij tekortschietende capaciteit geven in principe voorrang aan jeugdigen boven volwassenen, hierbij vragen wij medewerking van onze verenigingen
- Bij het opstellen van onze capaciteitsberekening gaan we uit van het aantal inwoners van onze gemeente in 2030: 70.000-75.000 inwoners (VINEX-opgave).

¹ Artikel 117 van de Wet op het Primair Onderwijs

² Beleidsregels bekostiging lokalen bewegingsonderwijs basisonderwijs Lansingerland 2014

- In onze capaciteitsberekeningen nemen wij ook sportaccommodaties mee die wij niet in ons bezit hebben. Op deze manier krijgen we een compleet beeld van de beschikbare capaciteit van sportaccommodaties in Lansingerland.
- Wij gaan zo slim mogelijk om met de bestaande capaciteit van alle sportaccommodaties in onze gemeente. Indien er hierbij sprake is van een structureel tekort doorlopen wij de volgende stappen:
 1. Maakt de betreffende sport deel uit van de onder 4.5 vastgestelde **basisinfrastructuur**?
 2. **Objectief vaststellen tekort** aan de hand van de voor de betreffende sport geldende normen. Hierbij maken we onder andere onderscheid tussen de gebruiksdruk op 'prime time' versus de totale gebruiksdruk en seizoensgebonden gebruik.
 3. We **optimaliseren het gebruik** van de betreffende accommodaties. Hierbij vragen wij actieve medewerking van gebruikers en verenigingen. Voorkeuren voor gebruik op bepaalde dagen/uren en adviezen van sportbonden zijn hierbij niet per definitie maatgevend.
 4. We spreken van een **deeltekort** (i.t.t. een structureel tekort) indien de geprognosticeerde capaciteitsvraag minder dan 40% van een beoogde uitbreiding bedraagt ten tijde van de geplande realisatie. Aanvullend hierop dient er een realistisch zicht te zijn op 75% gebruik van de extra capaciteit binnen 10 jaar.
 5. In het geval van een **deeltekort** onderzoeken wij alternatieven om dit op te lossen. Hierbij kijken wij ook naar de mogelijkheden voor sporters in omliggende gemeenten.
 6. Indien er sprake is van een **structureel tekort** starten wij een onderzoek naar de mogelijkheid van aanpassingen of uitbreidingen. De uiteindelijke afweging en besluitvorming berust altijd bij de gemeenteraad.

4.3 Het accommodatieplan maakt onze sportieve ambities mogelijk

Naast de onder 4.2 beschreven 'natuurlijke groei' van het aantal sporters hebben we in ons sportbeleid stevige ambities vastgelegd: **wij willen dat iedereen in 2030 beweegt en kan sporten**. Het accommodatieplan draagt bij en/of geeft invulling aan de volgende concrete ambities die we hiertoe in 'Scoren met sport' hebben geformuleerd:

- In 2030 hebben we voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs in sporthallen en gymzalen.
- In 2030 behouden we onze leiderspositie 'kinderen die lid zijn van een sportvereniging'.
- In 2030 sporten er meer kinderen tussen de 14-17 jaar.
- In 2030 hebben we voldoende sportactiviteiten voor inwoners met een beperking.

- *In 2030 sporten meer senioren bij een sportvereniging.*
- *In 2030 zijn er voldoende sportaccommodaties voor het groeiend aantal inwoners.*
- *In 2030 zetten we de gemeentelijke sportaccommodaties multifunctioneel in.*

- Wij zorgen voor voldoende en passende sportaccommodaties om de beoogde verhoging van het aantal sporters op te vangen.
- Wij gaan met verenigingen in overleg over de vraag hoe we onze sport- en verenigingsaccommodaties tijdens daluren in kunnen zetten voor andere activiteiten. Hierdoor gaan we leegstand tegen en verbinden we sport en andere activiteiten.
- Op basis van een inventarisatie naar de vraag het aanbod van sporten voor mensen met een beperking passen wij sportaccommodaties waar nodig aan op de wensen en eisen van deze doelgroep. Hiernaast zijn al onze sportaccommodaties toegankelijk voor rolstoelen.
- Waar nodig faciliteren we nieuwe initiatieven en passen we accommodaties aan om sporten voor senioren te stimuleren en faciliteren.
- We stimuleren fietsgebruik en ontmoedigen autogebruik door ervoor te zorgen dat alle sportaccommodaties in onze gemeente voldoende en veilige fietsparkeergelegenheid hebben.

4.4 Wij realiseren een gedifferentieerd aanbod en houden rekening met trends en ontwikkelingen

Wij streven naar een divers sportaanbod in onze drie kernen. Hierbij realiseren we ons dat de vraag naar sportaccommodaties niet altijd stabiel is. De populariteit van verschillende sporten, en daarmee de vraag naar sportaccommodaties, is continu in beweging. Bepaalde sporten worden populairder (zoals damesvoetbal en hockey), andere sporten hebben te maken met een dalend aantal beoefenaars (zoals tennis) en er komen 'nieuwe' sporten op (zoals padel- en beachsporten). Het is de uitdaging om ons aanbod aan sportaccommodaties hierop aan te laten sluiten.

- Bij het opstellen van capaciteitsberekeningen betrekken wij de huidige en te verwachten trends in de sport, zoals de populariteit van verschillende sporten en de trend om meer in de openbare ruimte te sporten. Dit doen wij zowel op basis van landelijke en lokale trends en ontwikkelingen.
- Voordat wij overgaan tot grotere investeringen in sportaccommodaties, bijvoorbeeld renovatie of groot onderhoud, nemen wij de actuele situatie in ogenschouw. Hierbij beschouwen wij onder andere de huidige intensiteit en vorm van gebruik, eventuele wachtlijsten, langjarige trends en wensen van de gebruikers.
- Bij het opstellen van de capaciteitsberekeningen nemen wij de bestaande wachtlijsten bij sportverenigingen mee. Deze wachtlijsten vormen de 'onvervulde behoefte' van sporters in onze gemeente.
- Naast wachtlijsten betrekken we in het accommodatieplan ook de verwachtingen van de sportverenigingen ten aanzien van hun toekomstige ledenontwikkeling. Dit baseren we op de uitkomsten van de onder sportverenigingen uitgezette enquête (door Drijver en Partners).
- Wij optimaliseren de inrichting en het gebruik van het Annie M.G. Schmidtpark voor sportbeoefening. Waar mogelijk beschouwen wij deze locatie als een volwaardig alternatief voor wenselijke uitbreidingen op sportparken, zeker voor minder georganiseerde en/of nieuwe sporten.

4.5 Wij nemen onze verantwoordelijkheid bij het eigendom, exploitatie en beheer

Vanwege het grote maatschappelijke belang van sporten en beweging zorgen wij dat er voldoende, betaalbare en bereikbare sportvoorzieningen in onze gemeente aanwezig zijn. Dit doen wij niet alleen, maar in samenwerking met de sportverenigingen, scholen, ondernemers en andere betrokken partijen in onze gemeente. Wij dagen deze partijen continu uit om meerwaarde te bieden aan de sportbeoefening in onze gemeente. De rol die wij hierbij innemen is afhankelijk van de situatie. Dit hangt bijvoorbeeld af van de commerciële exploitatiebaarheid van de betreffende accommodaties, de draagkracht van de betrokken partijen en de mogelijkheden tot samenwerking.

- Wij zorgen dat er een basisinfrastructuur aan sportaccommodaties aanwezig is. Deze basisinfrastructuur legt vast welke sporten wij door middel van het realiseren en exploiteren van gespecialiseerde accommodaties ondersteunen. Wij leggen deze basisinfrastructuur vast in het accommodatieplan.
- Wij dagen beoefenaars van sporten die buiten de hiervoor geformuleerde basisinfrastructuur vallen uit om zelf of in samenwerking met verenigingen of ondernemers geschikte accommodaties te realiseren.
- Binnensportaccommodaties die noodzakelijk zijn voor het faciliteren van bewegingsonderwijs worden gerealiseerd door, en blijven in bezit van, de gemeente. Bij de realisatie van accommodaties voor bewegingsonderwijs wegen wij ook de belangen van andere gebruikers en de meerwaarde voor sportbeoefening in brede zin mee en spelen daar voor zover mogelijk op in.
- Accommodaties die op dit moment in eigendom zijn bij verenigingen blijven dit in de toekomst. Deze verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor de exploitatie, het onderhoud en de vervanging van deze accommodaties. Hier staat tegenover dat zij geen gebruiksvergoeding betalen aan de gemeente. Indien een vereniging het eigendom en/of exploitatie van een accommodatie wil overdragen aan de gemeente geschiedt dit op basis van een onderbouwde businesscase waarin alle kosten en opbrengsten van de afgelopen en komende 10 jaar opgenomen zijn. We vergelijken de uitkomsten van deze businesscase met de exploitatielasten en -baten van vergelijkbare verenigingen en accommodaties.
- De huurtarieven voor culturele-, binnen- en buitensportaccommodaties zijn tot en met 2020 bevroren. In de nieuwe tarievennota (2020) verkennen we alternatieve, mogelijk meer passende tarievenstructuren voor sportaccommodaties.
- We regelen het eigenaarschap door het vestigen van rechten van opstal met sportverenigingen die een eigen accommodatie of clubgebouw hebben.

4.6 We spelen zoveel mogelijk in op de wensen van onze sportverenigingen en scholen

De vele sportverenigingen in onze gemeente zijn samen met scholen de belangrijkste gebruikers van onze sportaccommodaties. Hiernaast vormen zij onze belangrijkste partners om inwoners aan het sporten te krijgen en te houden. Wij waarderen de inzet van onze sportverenigingen en streven ernaar om onze sportaccommodaties voor zover mogelijk af te stemmen op hun wensen en vereisten.

- We streven naar het realiseren van een ‘thuisbasis’ voor elke sportvereniging. Daarmee vergroten we het gevoel van de verbondenheid met de sportvereniging.
- Indien sportverenigingen bij renovatie of de aanleg van nieuwe accommodaties een hoger kwaliteitsniveau ambiëren dan de gemeente is dit mogelijk, indien de meerkosten voor de aanleg, onderhoud en eventuele afwijkende afschrijvingsperiode gedragen worden door de betreffende sportvereniging.
- We inventariseren welke wensen er leven in de sportwereld van Lansingerland en spelen hier waar mogelijk op in, maar geven hierbij geen garantie af.
- We hanteren de volgende voorrangsregeling bij gebruik van binnensportaccommodaties:

 1. primair onderwijs;
 2. voortgezet onderwijs;
 3. binnensportverenigingen Lansingerland;
 4. buitensportverenigingen Lansingerland;
 5. commerciële partijen Lansingerland (incl. BSO's);
 6. partijen van buiten Lansingerland (zowel verenigingen als commercieel).

4.7 Wij verduurzamen onze sportaccommodaties

Lansingerland heeft grote ambities op het gebied van duurzaamheid. In 2050 zijn wij een circulaire economie, volledig CO₂-neutraal en is de omgeving optimaal aangepast aan de veranderingen in het klimaat. Wij geven zelf het goede voorbeeld en kiezen voor zo duurzaam mogelijke sportaccommodaties in onze gemeente. Wij hebben hier al een begin mee gemaakt: in 2019 plaatsten wij 860 zonnepanelen op gemeentelijke panden. Op korte termijn worden ook de sporthallen Anjerdreef, Berghonk en De Zijde voorzien van zonnepanelen.

- Al onze gemeentelijke sportaccommodaties zijn in 2035 aardgasvrij.
- Nieuwe binnensportaccommodaties zijn energieneutraal (ENG).
- Bestaande panden maken we realistisch duurzaam. Dit houdt in dat we overgaan tot verduurzaming op natuurlijke vervangingsmomenten, waardoor wij zo weinig mogelijk kapitaalvernietiging plegen. Bij de actualisatie van het beheerplan gebouwen in 2021 concretiseren wij dit op basis van de visie ‘Lansingerland Duurzaam’ en de quickscan ‘Verduurzamen gemeentelijk vastgoed’ (zie I19.12652).
- Wij vervangen alle verlichting in onze sportaccommodaties door LED.

4.8 Onze accommodaties voldoen aan alle relevante kwaliteitseisen

Last but not least zorgen wij ervoor dat al onze sportaccommodatie voldoen aan de relevante eisen die gesteld worden aan het gebruik hiervan.

- Al onze sportaccommodaties die gebruikt worden voor bewegingsonderwijs voldoen aan de basiseisen die het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hiervoor hanteert.
- Onze bestaande sportaccommodaties voldoen zoveel als mogelijk aan de eisen voor amateursport.
- Bij de realisatie van nieuwe sportaccommodaties, en waar mogelijk ook bij renovaties, streven we naar het realiseren van accommodaties die voldoen aan de kwaliteitseisen en afmetingen van de betreffende sportbonden en het NOC*NSF. Hierbij hanteren we de relevante eisen voor wedstrijden, maar we streven niet naar de A-status (topsportniveau).
- Wij stellen lijsten op met basis-inventaris/voorzieningen voor zowel binnen- als buitensport.

5 Besluitvorming

In de onderstaande tabel geven wij de belangrijkste bestuurlijke milestones bij de besluitvorming over het accommodatieplan weer.

2019	November	➤ Dinsdag 5 november vaststellen concept-uitgangspuntennotitie door college ➤ Dinsdag 5 november beeldvorming gemeenteraad uitgangspuntennotitie ➤ Individuele gesprekken met sportverenigingen/ophalen van input
	December	➤ Schriftelijke terugkoppeling eerste reactie op input sportverenigingen ➤ Maandag 9 december besprekstuk Commissie Samenleving ➤ Opstellen concept-accommodatieplan
2020	Januari	➤ <i>Dinsdag 7 januari vaststellen uitgangspuntennotitie door college (alleen bij wijzigingen)</i> ➤ Concept-accommodatieplan ter advisering voorleggen aan de sportverenigingen
	Februari	➤ Dinsdag 4 februari vaststellen accommodatieplan door college ➤ Donderdag 13 februari aanleveren Commissie Samenleving
	Maart	➤ Woensdag 4 maart beeldvorming accommodatieplan gemeenteraad ➤ Donderdag 12 maart Commissie Samenleving ➤ Donderdag 26 maart besluitvorming gemeenteraad
	April	➤ Investerings uit het Accommodatieplan vastleggen in Kaderbrief 2021